

Слоўнікзвас спарадкаванне рэгіянальнай лексікі Гродзеншчыны ўжо мае сталыя традыцыі. За апошнія трыццаць гадоў сабрана шмат мясцовых слоў, якія сталі асновай некалькіх дыялектных слоўнікаў. Лексіка Зэльвеншчыны адлюстравана ў працах П.Сцяцко «Дыялектны слоўнік» (1970), «Народная лексіка» (1970). «Матэрыялы да слоўніка Гродзенскай вобласці» (1972) і «Слоўнік Гродзенскай вобласці» (1983) Т.Ф.Сцяшковіч ахопліваюць лексіку з розных кутоў Гродзеншчыны. Слоўнік А.П.Цыхуна «Скарбы народнай мовы» (1993) прысвечаны гаворкам Гродзенскага раёна. Асобнымі падборкамі мясцовая лексіка пададзена ў лексікаграфічных зборніках «З народнага слоўніка» (1975), «Народнае слова» (1976), «Народная лексіка» (1977), «Жывое слова» (1978), «Народная словатворчасць» (1979), «Жывое народнае слова» (1992). Значная частка абласной лексікі ўвайшла ў 5-тамавы «Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча» (1979—1986).

«Слоўнік рэгіянальнай лексікі Гродзеншчыны» – чарговы словазбор, які істотна дапаўняе папярэднія. Матэрыялы да яго назапашваліся з 1983 па 1998 г. выкладчыкамі і студэнтамі ГрДУ пераважна ў час дыялекталагічных экспедыцыяў і практык у розных раёнах Гродзенскай вобласці.

Спецыфіка слоўніка ў тым, што ён уключае пазалітаратурную лексіку Гродзеншчыны, якая не значыцца ў вышэйназваных лексікаграфічных крыніцах або мае разыходжанні ў форме ці значэнні. Інакш, гэта арыгінальны слоўнік, бо не паўтарае таго, што было зафіксавана ранейшымі працамі. Пры яго падрыхтоўцы давлялося шматлікія словы з картатэкі адсеяць і пакінуць толькі адметнае.

У слоўнік трапілі адзінкі разнастайнай семантыкі, сярод якіх значная колькасць экспрэсіваў, што найперш выконваюць характарыстычную, а не намінацыйную функцыю, нямала этнаграфізмаў, семантычных дыялектызмаў, а таксама пазычанняў (пераважна паланізмаў, балтызмаў, германізмаў), засвоеных лексічнай сістэмай гаворак.

Аб'ём слоўніка – 2020 рэестравых адзінак. Будова слоўнікавага артыкула традыцыйная: 1) загаловак слова; 2) граматычныя і стылістычныя паметы; 3) тлумачэнне значэння; 4) ілюстрацыйная частка; 5) пашпартызацыя.

Каб унікнуць нязручнасцяў алфавітнага размяшчэння, у загаловавым слове асіміляцыя зычных не падаецца. Напісанне галосных у бальшыні выпадкаў адпавядае вымаўленню. Ілюстрацыйная частка складаецца, як правіла, з аднаго сказа, запісанага спрощанай транскрыпцыяй.

Аўтары слоўніка – навукоўцы кафедры беларускага і тэарэтычнага мовазнаўства, а таксама супрацоўнікі лабараторыі «Вывучэнне рэгіянальнай лексікі Гродзеншчыны», якая дзейнічае пры кафедры, – распрацавалі слоўнікавыя артыкулы па пэўных раёнах: А.І.Багдзевіч (Воранаўскі раён), І.І.Бубновіч (Карэліцкі), С.А.Богуш, І.Р.Бурлыка (Навагрудскі), В.Л.Варановіч (Бераставіцкі), М.А.Даніловіч (Гродзенскі, Шчучынскі), В.М.Ламака (Дзятлаўскі, Слоніўскі), П.Л.Навіцкі (Ашмянскі), Н.К.Памецька (Астравецкі, Смаргонскі), М.С.Патрэба, Г.А.Якубовіч (Свіслацкі), Ж.С.Сіплівеня (Лідскі), П.У.Сцяцко (Зэльвенскі), С.Г.Сячэйка (Ваўкавыскі), Г.А.Якубовіч (Іўеўскі), Т.А.Якубовіч (Мастоўскі).

Гэты слоўнік – адзін з этапаў выканання кафедральнай навуковай тэмы «Вывучэнне лексікі і словаўтварэння Гродзеншчыны». Плануюцца таксама слоўнікі мікратапонімаў і антрапонімаў. На апошніх старонках даецца спробны фрагмент аднаго з іх – артыкул П.Сцяцко «Прозвішчы жыхароў Зэльвеншчыны».

«Слоўнік рэгіянальнай лексікі Гродзеншчыны» мае не толькі навуковую каштоўнасць, ён будзе выкарыстоўвацца як навучальны дапаможнік пры засваенні лінгвістычных курсаў (дыялекталогія, лексікалогія ды інш.) і пры напісанні курсавых і дыпломных працаў.